

VIJF

‘De universiteit heeft een achteringang. Die is makkelijker te forceren dan de hekken hier voor. Ik wil bij de collectie die ze altijd achter slot en grendel houden. Daar zitten juweeltjes tussen en ik wil pissen op de stoel van de directeur.’

‘Ik wil schoenen, of sloffen. Sloffen voor binnen en schoenen voor buiten. Ik denk dat ik voorlopig even op sloffen moet blijven lopen. Mijn voeten doen zeer! Ik heb er een kloppend gevoel in, dat is vaak niet zo goed, of wel?’

Julia volgt het duo zwijgend. Ze lopen voor het pompeuze gebouw langs en slaan een steeg in, waar een autopaal omhoog staat midden in de doorgang. De steeg leidt naar een binnenplaats met lichtgrijze tegels, er staan een paar auto’s.

De achteringang heeft een glazen schuifdeur, maar die gaat niet voor hen open. De portier heeft hem goed afgesloten toen hij naar huis ging voor het weekend. ‘Schiet op het glas.’

Ze schiet. De kogel boort zich in het glas, maar komt er niet doorheen. De impact van de kogel slaat er een spinnenweb in, met de kogel als een spin in het midden van haar web. Aan de andere kant van het glas dwarrelen glassplinters als sneeuw op de grond. Het zit hen mee; hij glimlacht. Het is half gehard glas. ‘Nog eentje, zelfde plek.’

Ze schiet niet op dezelfde plek, maar door de druk van de tweede kogel, breekt het glas. Het valt niet zo prachtig uiteen als de kristallen glazen, maar in stukken in de vorm van verfrommeld cellofaan. Ze kijkt toe hoe de andere twee naar binnen stappen. ‘Gaat iemand mij nog helpen?’ Het verband helpt haar tegen vuil, maar niet tegen glas. Lester trekt zijn colbertje uit en spreidt het uit over het glas. ‘En nu je gewicht gelijk verdelen.’

De achteringang komt uit op een trappenhuis van saai, grijs beton. Waar de trappen omhoog naartoe leiden kan ze niet zien, maar de trap omlaag gaat naar de kantine. Ze ziet tafeltjes staan en glazen vitrines om eten te tonen. De vitrines zijn leeg, maar bij een kantine hoort een koeling en daar zit eten genoeg in. Julia daalt de trap behoedzaam af en kijkt om de hoek. In de kantine is niemand te bedenken. De donkerrode stoeltjes en tafeltjes zijn in legerformatie opgesteld.

Hij is al zeker tien jaar niet meer in de universiteit geweest, maar de kantine heeft nog dezelfde meubels en indeling. Het meisje verdwijnt achter de bar, naar het koelhok. ‘We moeten zo eerst naar de conciërge, sleutels halen. Dan kunnen wij overal bij.’

Sue neemt plaats op een van de harde, plastic stoelen bij een tafel. ‘Prima, daarna ga ik de stad in. Waar blijft de driftkikker?’ Lester hoeft geen antwoord te geven op de vraag, het meisje verschijnt weer met haar armen vol broodjes. Ze spreidt ze uit over de tafel waaraan Sue zit. ‘Er is nog veel meer achter.’

Ze ruikt de kruidige geur van salami voor ze haar tanden in het broodje zet. Het deeg beweegt met haar tanden mee tot het scheurt. Ze hoort het knisperende geluid van een komkommer die breekt onder haar tanden. Het broodje smaakt goddelijk, ondanks dat het twee dagen over de datum is. Ze volgt de andere twee een kleine trap op, en dan links. Vanuit het trapgat komen ze in een grote hal. Met ontzag kijkt ze naar de kleurige plafondschilderingen van mannen met baarden met bijzondere curiosa. Ze herkent Da Vinci en zijn eerste schetsen van een vliegtuig. Het palet is omgeven met gouden plantstructuren die verder in het marmer van de pilaren die de hal dragen, zijn verwerkt. Het licht van de hoge ramen verblindt haar kort, ze houdt haar ogen half gesloten.

Hier zat hij, in deze hal. Aan de tafeltjes en luie stoelen tussen de pilaren, discussiërend en starend naar het plafond, of ze ooit op een plafond van een universiteit terecht gingen

komen. Aan het einde van de hal slaat hij weer links een lange gang in. Die is betegeld met oudgroene tegeltjes en op ooghoogte hangen aan de rechterkant gouden klerenhaakjes uit de periode dat studenten de jassen nog buiten lieten hangen. Toen hij hier zat, gebeurde dat al niet meer. Hij wil naar het einde van de gang, naar de grote entreehal. Hij wil het tapijt onder zijn voeten voelen en in het licht van het grote glas-in-loodraam staan.

Ze houdt hem moeilijk bij als hij de pas erin zet, ook het meisje passeert haar. Het kloppende gevoel in haar linkervoet is verergerd, later moet ze de wond opnieuw verbinden. Het broodje gezond maakt haar minder trillerig in de knieën, maar de smaak is oud. Ze slikt de laatste hap door zonder te proeven, dat bespaart zij zichzelf. Vanavond duikt ze zelf in de keuken en kijkt ze wat ze in elkaar kan flansen. In de volgende ruimte zijn de twee anderen blijven staan. Haar blik valt op het rode tapijt en gelukzalig stapt ze er ook op. Het verlicht de druk op haar wonden. Het tapijt loopt als een rode loper van de ingang, die nog gesloten is met de gouden hekken, naar de gigantische trap. Halverwege splitst de trap en de twee delen zwieren met een boog naar links en rechts. Boven de splitsing kijkt ze naar een mozaïek van kleuren. Het licht erachter reflecteert de kleuren van het mozaïek op haar huid en gezicht. Ze kijkt naar haar gele, groene en rode handen.

‘Dat raam is geweldig.’ Julia kan er naar blijven kijken, elke keer ontdekt ze iets nieuws in het raam, alsof het een puzzel is waarvan ze de juiste stukjes bij elkaar moet leggen voor een heel beeld. De tafelerelen die afgebeeld zijn lijken op representaties uit de Bijbel. Ze kent weinig van de Bijbel, maar herkent een naam van een Aartsengel. De man knikt. Zijn hand glijdt over de trapleuning van marmer en hij trekt zijn hand terug. De dromerige blik verdwijnt uit zijn ogen. ‘Ik ga de sleutels pakken. Dan maken we even een rondje door het pand.’

‘Dit is van mij,’ stelt hij plechtig als hij de zware, massieve, houten deuren voor de vrouwen opent. Hij stapt voor ze uit de bibliotheek in; de geur van papier en geschiedenis komt hem tegemoet. Hij kijkt naar links en naar rechts. De studieruimtes in het midden zijn er nog, alleen de meubels zijn moderner geworden. De kastenwanden torenen hoog boven hem uit als wolkenkrabbers van kennis. Een structuur van trappetjes leidt naar twee vides om bij alle boeken te komen tot aan het plafond.

‘Prima, dit is van jou. Slaapplek?’ Sue ziet een bomengerk. Afgeslachte ledematen van Moeder Aarde, besmeurd met nuttelose informatie om het belang van de mens te onderstrepen. Ze heeft altijd het gevoel gehad dat de mens zich te veel moet bewijzen, terwijl ze helemaal niet zoveel waard zijn. Een kwal schrijft toch ook geen boek? De kwal heeft zelfs geen enkele aanpassing aan zichzelf hoeven doen sinds het begin der tijden. Hij moest alleen kleiner worden.

De voorouders van de mens struikelden van de ene evolutie naar de andere en werden uiteindelijk de huidige mens, en het ging ook nog eens per ongeluk.

Het is de bibliotheek uit een film, uit een sprookje. Julia is nog niet uitgekeken als de rondleiding verder gaat over de eerste verdieping. Ze steken de gang in van de bibliotheek. De gang is weer donker, alleen op het einde komt er licht binnen via een raam. Aan weerszijden van de gang haalt de man deuren van het slot. ‘Dit zijn de kantoren van hoogleraren, altijd te luxe ingericht. Zoek maar een leuk plekje uit. Ik ga naar de bibliotheek.’ Hij houdt Sue de sleutelbos voor. ‘De rest is van jullie.’

Sue neemt de sleutelbos aan. ‘Zit er ook één aan voor het hek voor? Dan hoeven we niet steeds om te lopen.’ Ze wacht niet op antwoord, voor alles bestaat een sleutel. Het eerste kantoor dat ze binnen loopt is hetgeen dat ze zocht. Deze hoogleraar heeft een robuust donkerhouten bureau en al zijn wanden zijn behangen met kasten en boeken. Ze is niet van plan ze te lezen, maar ze gaat wel genieten van de zithoek: een prachtige chaise longue in een barokke stijl. ‘Deze is van mij. Ik ben...’ Ze loopt het kantoor uit en bekijkt het naamplaatje. ‘... Kuiken. De sleutels leg ik straks terug bij de conciërge.’

‘Ik neem deze.’ Julia steekt alleen even haar hoofd naar binnen in het kantoor schuin tegenover dat van Kuiken. ‘Vaselli,’ leest ze hardop van het bordje. Vaselli heeft een hoekbank en een kleedje, tussen de kussens en onder dat kleedje ziet zij zichzelf liggen. Alles beter dan de korte Chesterfield, haar lichaam is nog stram van de nacht. Het voelt vreemd beslag te leggen op iets wat niet van haar is, omdat de huidige eigenaar tijdelijk afwezig is. Dat zou hetzelfde zijn als iemand haar huis inneemt als zij naar haar werk is: ze was er toch niet?

Ze legt de kettingzaag op het bureau, die is veel te zwaar om mee te nemen naar de stad. Het pistool neemt ze wel mee. Wie weet wat voor halve gare ze tegenkomt. Ze loopt de trap weer af naar de entreehal en bekijkt de sleutels aan de ring. Nog twee grote, oude. Een kleine tien gouden, en oneindig veel zilveren met een plastic, blauw schijfje. Ze hangt de sleutelbos weer bij de conciërge op: toch maar de achterdeur.

Julia twijfelt of ze meegaat, maar alleen met de man in de universiteit blijven ziet ze ook niet zitten. Hij bezorgt haar kippenvel en een vaag gevoel van angst. Het mes bungelt nog in haar zak, daar scheidt ze niet meer van. Ze houdt een meter afstand tussen haar en de vrouw. Bij de achterdeur ligt het colbertje nog, als een brug over een plas van glas. Zou de vrouw door hebben dat ze meeloopt?

‘We gaan eerst naar *Shoes*, daarna wil ik naar *Celia Sabour*. Deze pyjamabroek kan echt niet. Daarna luchtje, make-up. Echt alles is weg.’ Er mooi uitzien is niet de grootste prioriteit tijdens het einde van de wereld, maar stel dat ze ergens anders heen getransporteerd zou worden, dan ziet zij er tenminste degelijk uit. ‘En even langs de apotheek voor wat spul. Ik geloof dat mijn voeten protesteren.’

Geen winkel is open op dit moment, waarom gaan ze er überhaupt heen? Ze passeren haar toekomstige huisje en komen weer uit op het Rechtsplein. Vanaf daar lopen ze naar het nieuwe centrum. De hoge, moderne gebouwen als ruimteschepen hangen over hen heen. Een logo valt haar op: een gestileerd Grieks poppetje, zoals op de traditionele vazen. Er staan gouden woorden naast: Achilles Makelaars. Ze schudt de gedachte aan Paul uit haar hoofd.

‘Heb je iemand verloren aan het niets?’ vraagt ze aan de vrouw.

‘Ik ben niets kwijt wat ik niet weg wilde hebben. Jij?’

Hij sluit de massieve deuren achter zich; wat de vrouwen doen maakt hem verder niet uit.

Hij kijkt naar zijn juweel, al zijn boeken. Maar dan verwelkt zijn schat als een roos. Het lijkt alsof alle boeken grauw worden. De euforie draait in zijn buik tot ze zwaar wordt en het gevoel verdwijnt. Dan blijft er slechts een klomp achter in zijn maag. Zijn lippen trillen, ondanks dat hij ze op elkaar geperst houdt.

Plato? Heidegger? Arendt? Welk boek, welke filosofie? De afleiding werkt niet, Kas komt elke keer terug. *Meneer de Filosoof*.

Zijn schouders schokken en bij elke inademing giert zijn keel. Tranen komen op. Hij slaat zijn armen om zichzelf heen en gaat op de grond zitten. Het maakt hem niet uit dat er geen stoel staat, of dat het niet logisch is. Hij is voor het eerst sinds zijn veertiende alleen. Hij voelt zich weer klein en breekbaar.

‘Mijn ouders en mijn vriend.’ Ze kan overdrijven. Er is niemand om haar te corrigeren en Paul voelde al wel zo. ‘Hij zou mij bij *het Taallokaal* ontmoeten en dan gingen we samen op de vlucht.’

‘Romantisch, bijna als uit een film. *Yes!* Het verrekte ding is er nog!’

De koopgoot loopt, zoals de naam doet vermoeden, als een goot langs de normale wegen. Verlaagd in de grond zijn de winkels onder omliggende straten gebouwd. Een glazen overkapping op een skelet van ijzer overspant een deel van de goot voor slecht weer: shoppen moet altijd kunnen!

De roltrappen naar beneden staan stil, ze komen niet in beweging als zij er een pas op zetten. Twee kale bomen staan eenzaam op het middenpad.

Ze laat haar vingers over de glazen etalages gaan. Hier heeft ze vaak voor gestaan, doen alsof ze op iemand wacht, terwijl ze kleren kocht en aantrok met haar ogen. In haar hoofd liep ze erbij als de dames uit de winkel. Voor de dure winkels zoals *Celia Sabour*.

Sue houdt halt bij *Shoes* en tot haar verbazing komen de glazen deuren in beweging en glijden uit elkaar. Dat scheelt kogels en ge-goochel om met haar voetjes over een zee van glas heen te komen. ‘Hallo?’ roept ze bij binnenkomst, maar er komt geen reactie. Ze houdt haar pistool gereed en loopt achter de toonbank, ze controleert het magazijn, maar ook daar is geen teken van leven.

Julia pakt een van de pumps van een sokkel. De winkel heeft geen gewone schappen, maar alle paren schoenen hebben een eigen sokkel. Een strak wit podium voor elke creatie. Ze laat haar handen over de rode lak glijden.

‘Het is zelfservice. Als je ze wil en ze zijn niet in jouw maat, dan is daar het magazijn,’ zegt ze, wijzend met de loop van het geweer. Heerlijk zo’n pistool.

Hij buigt zich voorover tot zijn voorhoofd de grond raakt. De gierende uithalen uit zijn strot weerkaatsen in de ruimte en maken nog net geen echo. De tranen uit zijn ogen maken twee waterige plekken op het hout en verjagen de stof die als een bijna onzichtbaar laagje over de vloer is uitgespreid.

De boeken maken hem misselijk. Hij wil niet lezen. Hij wil geen kennis. *Snob. Moeilijke woorden, hoor.*

Hij komt overeind en pakt de boeken uit de dichtstbijzijnde kast. Hij haakt zijn vingers achter de ruggen en trekt ze uit de kast. De boeken glijden van zijn vingers af en vliegen kort met fladderende bladzijdes. Ondanks het gefladder blijven ze niet lang in de lucht en landen met doffe klappen op de grond.

Dit voelt lekker: de volgende plank boeken wordt leeg getrokken door zijn handen die een eigen leven lijken te krijgen. Los van zijn geest die de boeken verafgoodt.

Zijzelf is gezegend met het maatje dat altijd in de winkel staat; het maatje waarbij elke schoen perfect lijkt. Drie maten groter en een mens krijgt gigantische voeten, maar dan is de koper al verliefd. Het liefst gaat ze voor een mooie zwarte pump, iets met een hak, iets met charme, maar haar voeten laten geen mishandeling meer toe. Ze kiest voor ruimzittende *snow boots* van de nieuwe collectie.

‘Ik denk dat we voor de sloffen even langs een outlet moeten,’ besluit de vrouw. ‘Wil jij nog iets proberen? Anders gaan we.’

Julia zet de pump terug, haar gevoel blokkeert haar lichaam. Ze wil niets pakken wat niet van haar is, het is stelen. Haar moeder stak veel tijd in het ontwikkelen van een moraalbesef bij haar dochter, misschien wel zoveel dat ze daarom haar eigen kwijtraakte. Ze schaamt zich direct voor haar gedachten, niemand spreekt kwaad over de doden. Is ze dood? Nee. ‘Denk jij-?’ Ze holt achter de vrouw aan; op straat haalt ze haar in. ‘Denk jij dat de mensen die nu weg zijn, dood zijn?’

‘Misschien, misschien niet.’ Ze haalt haar schouders op. Weer zo’n iemand die het grote waarom wil weten. ‘Ze zijn hier niet, maakt het dan uit waar ze zijn?’

‘Ja!’

‘Waarom?’ Zij kan het ook, als iedereen met waarom gaat strooien.

‘Omdat ik dan weet wat ik moet doen.’

‘Hoezo?’

‘Of ik moet rouwen, of ik afscheid van ze moet nemen. Of ik ze moet blijven zoeken!’

De vrouw blijft voor *Celia Sabour* staan. Uit haar pyjamabroek haalt ze het pistool en vuurt op het glas. Geschrokken duikt Julia in elkaar, ze bedekt haar oren tegen het harde geluid. Het etalageraam springt uit haar lijst en de vrouw stapt tussen twee statige passoppen door en neemt het jasje mee dat op de linker hangt. ‘Ik denk dat er weinig verband bestaat tussen die twee dingen.’

Zijn handen pakken een boek van de grond. Gooien is niet genoeg, ze moeten scheuren. Bladzijden komen ruw los van het zorgvuldige bindwerk, sommige scheuren, andere houden vast aan de touwen die ze bij elkaar houden. Het bindwerk komt losser te zitten. Het volgende boek.

Hij treedt buiten zichzelf en ziet zijn razernij tekeer gaan. Hij kan moeilijk bevatten dat zijn handen dit doen, zijn handen gekoppeld aan zijn geest, met zoveel liefde voor de boeken. De boeken zijn heilig. Waren heilig. Zij zijn van hun voetstuk gevallen, hij is van zijn voetstuk gevallen.

Hij raakt buiten adem, zijn ledematen worden zwaar, vooral zijn armen waarvan de spieren door de plotse inspanning beginnen te verzuren. Het zweet plakt zijn blouse aan zijn rug. Zijn adem begint te steken in zijn borst. Hij laat het boek uit zijn handen vallen, het ontkomt aan de boekengenocide.

Met tegenzin volgt Julia haar, ze raakt niets aan en neemt plaats aan de leestafel vlakbij de paskamers. De winkel is klein. Aan weerszijden langs de muur hangt de collectie, altijd de nieuwe collectie want de *Celia Sabour* doet niet aan uitverkoop.

In het midden staan vier trendy paspoppen. Ze hebben geen gezicht en zijn niet huidkleurig geschilderd. Het zijn zwierige, abstracte figuren, zelfs de borsten ontbreken. Toch hebben ze iets vrouwelijks.

‘Ben je op dit moment aan het rouwen?’ vraagt Sue en zoekt door de rekken. ‘Want je hoofd staat wel in rouw.’

Het meisje kijkt haar gekwetst aan, maar geeft toch antwoord.

‘Ja, natuurlijk. Mijn ouders zijn weg en ik weet zeker dat ze in dit krankzinnige iets verdwenen zijn.’

‘Waarom moet je dan nog weten wat je moet doen? Je doet toch al wat?’

Het meisje blijft nu stil.

De vrouw verdwijnt met kleren in de paskamer. Ze kijkt rond op tafel en ziet op het einde een pot met snoepjes staan, die ze opendraait. Het snoep is wat klef door de pot en andere mensenhanden: troostvoedsel komt in veel verschillende vormen. Ze pakt een modeblaadje uit de standaard. Geen rodelblaadjes in de *Celia Sabour*, slechts hoogstaande, artistieke modeblaadjes. Ze is na twee bladzijden al uitgekeken.

De zwarte pantalon sluit mooi aan. Sue trekt het nieuwe bloesje aan en stopt dat bij haar broek in. Nu nog een charmant ceintuurtje met een gouden accentje bij de gesp en ze kan er weer mee door. De favoriete, flanellen pyjamabroek van haar man is nu wel afgedragen. Ze stapt de paskamer uit en kijkt naar haar outfit in de grote spiegelwand.

Het meisje schuift het modeblaadje terug in de standaard.

‘En?’ vraagt Sue.

Zijn knieën raken de vloer weer en hij valt terug in verdriet.

Waarom was hij niet blijven staan?

Waarom liet hij zich niet opslokken?

Ga je lekker, schatje? Is het weer de tijd van de maand?

Een kleine glimlach trekt zijn mondhoeken iets omhoog en werpt een klein verzet op tegen zijn verdriet.

Hij weet niet zeker of de herinneringen het pijnlijker maken, of juist iets van de steken in zijn borst weghalen.

Voor nu gaat hij liggen tussen zijn ravage, tussen de sporen van zijn woede, en staat toe dat de losse bladeren zijn gezicht strelen.

Hij laat de herinneringen komen, aangezien hij niet meer kwaad dan goed in ze kan ontdekken. Kas verschijnt in verschillende vormen op zijn netvlies. Hij ziet hem, zoals zijn herinneringen hem schetsen door de jaren heen.

Julia is jaloers. Kon zij haar oude normen en waarden maar loslaten. Het gaat haar niet eens om de normen en waarden. Ze voelt de foto in haar kontzak branden. Het gaat om wie haar deze regels heeft geleerd; door zich vast te houden aan háár normen houdt ze vast aan een stukje van haar moeder en een stukje van haar bestaan.

De jas die Sue van de paspop heeft gepakt, is een pluizig geval: nepbont?

Hij heeft de kleur van een vos: prachtig oranjebruin. Ze trekt hem aan. De zachte voering warmt haar op. Ze wrijft met haar wang langs haar schouder; dit gaat ook perfect dienen als kussen. Tevreden verlaat ze het pashokje en laat haar oude kleren liggen. Achter de kassa vindt ze een schaar en ze knipt de kaartjes met bedragen eruit. Ze legt ze voor haar eigen plezier even onder elkaar. In het gewone leven kon haar man dit ook wel betalen, maar nu gaat ze er geen cent voor neerleggen.

Ze komt overeind als de vrouw aanstalten maakt om de winkel te verlaten. Zij heeft er duidelijk plezier in, maar Julia wil het liefste terug naar de universiteit. Niet dat ze graag in de buurt is van die engerd in de bieb. Ze probeert zich te herinneren waarom hij haar zo bekend voorkomt. Op een of andere manier koppelt ze hem aan Benny, maar dat kan niet. Ze heeft Benny slechts één keer met een ander persoon gezien en ze wordt onpasselijk als ze aan de man met zijn tattoo denkt. ‘Kunnen we nu terug?’ vraagt ze.

‘Nee, nog niet. Ik moet nog wat huidproducten hebben. De apotheek voor mijn voet. Sloffen voor binnenshuis. Scheermesjes. Jij wil toch ook niet als een behaarde aap rondlopen? Een pincet, anders vergroeien mijn wenkbrauwen met elkaar. Ondergoed. Ik bedoel, hoe lang loop jij in datzelfde ding? Sokken. Een fijne pyjama en een badjas. Zeep? Wil je stinken? Nee, dacht ik ook. Kom op. Eerst dat, dan naar huis.’

Hij hoort de stem van Kas in zijn hoofd, alsof Kas naast hem staat en spreekt. De geest is een magisch fenomeen, dat zeker.

Het plafond met glazen dakramen steekt af bij de rest van het gebouw. De dakramen zijn nieuw en goedkoop aangebracht. Witte, plastic kozijnen en zelfreinigende glazen platen, maar ze slaan inmiddels groen uit. Hij heeft nog geprotesteerd tegen de komst van de ramen, het verpeste de donkere, gesloten atmosfeer die de oude bibliotheek, volgens hem en een kleine driehonderd overige studenten, moest behouden.

Witte wolken passeren aan het dakraam tegen de blauwe lucht.

Waar was Kas op dat moment?

De vraag heeft maar één mogelijk antwoord; de enige momenten waarop ze niet samen waren, waren de momenten dat Kas vast zat en dat lostte Lester altijd op.